

Mladinec mora misliti s svojo glavo, si ustvariti mnenje in ga tudi zagovarjati

Kakšna je danes vloga mlade generacije? Ali mladi izkoriščajo priložnost, da prek svoje organizacije, zveze socialistične mladine, uveljavljajo svoje interese in hotenja v šoli, organizaciji združenega dela, krajevnih skupnostih, v delegatskem sistemu...? Ali je mladinska organizacija sploh organizacija mladih, saj jih v njej aktivno dela le malo? Vsa ta vprašanja se postavljajo pred nas že nekaj let, mi pa smo jih zastavili tistim mladim, ki v svoji organizaciji delajo marljivo in zavzeto. Pa niso za našo mizo sedeli mladinski funkcionarji. Zbrali so se mladinci, ki delajo v osnovnih organizacijah ZSMS v naši občini.

Nismo hoteli govorjenja na splošno, želeli smo se pogovoriti o konkretnih težavah in iz njih razbrati uspešnost oziroma neuspešnost dela mladinske organizacije. **JANEZ SUHADOLNIK** iz Iskre Telematike, **Tone Kastelic** iz tiskarne Tone Tomšič, **Jožica Poje** in **Ženja Leiler** z gimnazije Vide Janežič, **Vanja Grad** s srednje šole za farmacijo in zdravstvo, **Igor Krivokapič** z gimnazije Ivana Cankarja, **Igor Klopčič**, predsednik konference mladih delavcev pri občinski konferenci ZSMS Ljubljana Center ter trije mladinci iz osnovne organizacije ZSMS Vodmata **Igor Tomšič**, **Tomaž Kosec** in **Tomaž Ravnikar**, ki je ob enem tudi predsednik konference mladih v krajevnih skupnostih pri OK ZSMS Ljubljana Center, so nam povedali marsikaj zanimivega. Iz dolgega pogovora smo izbrali najbolj zanimive odlomke.

Večkrat se sprašujemo, zakaj se v mladinsko organizacijo vključuje sorazmerno majhno število mladih. Ali je res, da so aktivni mladinci med svojimi tovariši nepriljubljeni?

IGOR KRIVOKAPIČ: Mnogi mladi gledajo na tiste, ki delamo v mladinski organizaciji, kot na karieriste, kot na »grebatorje«, kot pravimo mi mladi. Nekateri so res taki in to pri mladih vzbuja neke vrste odpor. Zato se ne počutijo kot del te organizacije.

VANJA GRAD: Res je, da mnogi mladi, ko pridejo do vodilnega položaja, postanejo taki, kot mnogi starejši. Niso več tisti pravi mladinci, ne zastopajo več mladih. Dogaja se, da imajo za razne seje že vnaprej pripravljena stališča, ne da bi vedeli, kakšna bodo stališča njihovih tovarišev. Prepričani so, da bodo ta stališča kar sprejeli in celo vnaprej opozorijo, da ne bi kdo »kompliciral«.

Če vidite, da nek vaš tovariš, denimo predsednik osnovne organizacije, ne dela tako, kot je treba, kaj storite potem?

VANJA GRAD: Če kaj rečeš, potem te takoj obsodijo za »grebatorja«. Sicer pa ponavadi izvolimo za predsednike dobre ljudi, potem pa se spremenijo.

TOMAŽ RAVNIKAR: Ni nujno, da so »pokvarjeni«. Če ima predsednik ob sebi dobro predsedstvo, da delajo z roko v roki, potem je lažje za delo navdušiti več mladih. Če pa se trudi sam, pa tudi njemu ni več do dela.

JANEZ SUHADOLNIK: Ne smemo pozabiti tudi, da koga velikokrat prisilijo, da sprejme funkcijo predsednika. Kar naenkrat dobi množico zadolžitvev in če nima pomoči, če mladinci iz njegovega okolja niso zainteresirani za delo v mladinski organizaciji, postane ob svojem rednem delu preobremenjen. Pa tudi tisti, ki so vključeni v OO, si mislijo, da mora vse narediti predsednik.

Veliko govorimo o tem, kakšne napake delamo, da delo ostaja na plečih posameznikov in podobno. Kakšen bi moral torej biti pravi mladinec?

ŽENJA LEILER: Predvsem se mora zanimati za stvari, ki se dogajajo okrog njega. Za nas v šolah je torej pomembno, da je to naš sošolec, tovariš, ki se zanima za stanje v razredu, v oddelčni

skupnosti, kjer naj bi se samoupravljalne začelo. Mislim, da dober mladinec ni nekdo, ki je sicer lahko dober učenec, ali pa aktiven, če pa ni pripravljen pomagati pri učenju.

VANJA GRAD: Mladinec mora misliti s svojo glavo. Moral bi biti pogumen, predvsem pa naj ima razvito srčno kulturo in odnos tako do tovarišev kot tudi do odraslih.

IGOR KLOPČIČ: Tudi jaz mislim, da mora biti vsak mladinec sposoben misliti s svojo glavo, da si ustvari v vsakem problemu svoje mnenje, ga pove naprej in ga tudi zastopa.

JANEZ SUHADOLNIK: Precej je tudi takih, ki samo kritizirajo in mislim, da je treba take mlade ljudi z nečim zaposliti, jim dati konkretno nalogo.

IGOR KLOPČIČ: Pri vsem pa je najpomembnejše, da mladi nismo kritizeri, ampak kritični, torej ustvarjalni.

V dokumentih za 11. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije je zapisano, da mora biti mladinska organizacija fronta mlade generacije. Kako vi razumete to usmeritev?

VANJA GRAD: Mislim, da so recimo tudi šolski krožki (na primer kemijski, biološki, itd.) oblika mladinskega dela. Prevečkrat ločujemo delo mladih na tiste, ki delajo v osnovnih organizacijah ZSMS in pravimo, da je to pač politično delo, ter na tiste, ki delajo v interesnih dejavnostih. To vse sodi v mladinsko organizacijo.

TOMAŽ RAVNIKAR: Aktiven je vsak mladinec, ki deluje bodisi v družbenih organizacijah ali društvi, bodisi v sami družbenopolitični organizaciji. Problem pa je, kako zdaj vključiti vse te družbene organizacije in društva v ZSMS. Zaenkrat je to še precej težko. Na primer, taborniki v krajevni skupnosti naj bi se ne povezovali le v

местno taborniško zvezo, ampak naj bi se vključili predvsem v delo osnovne organizacije ZSMS v krajevni skupnosti. Zavedati se moramo, da vseh mladih ne zanima le politično delo. Ene zanima šport, druge kultura, pa jim zato ne moremo reči, da niso aktivni. So, vendar vsak na svojem področju.

Govorimo o delu mladih v šolah, združenem delu, krajevnih skupnostih. Kje bi lahko našli stične točke našega dela in ali imate kakšne skupne težave? Za primer vzemimo proizvodno prakso, kjer ste se srečali srednješolci in mladi delavci.

TONE KASTELIC: Vemo, da vsi mladi niso dobili nagrad za svoje delo v času proizvodne prakse. Nekateri so jih dobili, drugi ne, nekateri več, drugi manj. Ali ste srednješolci kaj govorili o tem?

ŽENJA LEILER: V Leku so nam na primer povedali, da pravilnika o nagrajevanju za proizvodno prakso še nimajo. Končan bo konec junija in takrat bomo morda dobili kaj denarja. Vem pa, da so učenci z gradbene šole dobili nagrade. Mislim, da bi morale vse organizacije združenega dela narediti te pravilnike takoj, ko so podpisale pogodbe s šolami. Dogaja pa se celo to, da delavci v tozdih, kamor prihajamo na proizvodno delo, mislijo, da jim kratimo denar, kljub temu, da smo pridno delali in dosegali norme.

Ali ste se morda povezali z mladinsko organizacijo v tozdu, kjer ste delali in skušali skupaj rešiti te težave?

ŽENJA LEILER: Nismo. Težave in opažanja v zvezi z delom in samoupravljanjem smo pisali v posebne dnevnike, ki pa so nam jih pregledali v petih minutah in torej naših pripomb niso upoštevali. Prav tako nismo imeli priložnosti, da bi se po končani praksi pomenili o težavah, na katere smo naleteli, kot so nam obljubljali pred začetkom dela. Z mladinsko organizacijo pa se sploh nismo seznanili.

Pa ste sploh vprašali, če jo v Leku imajo?

ŽENJA LEILER: Nismo.

Kaj pa ste mladinci v združenem delu naredili, da bi se povezali s srednješolci, ki so k vam prišli na prakso?

TONE KASTELIC: Nič. Pogovarjali smo se predvsem zasebno, s posamezniki, kot mladinska organizacija pa ne.

Ali ste na občinski konferenci morda opozorili mlade delavce v osnov-

ni organizacijah ZSMS naše občine, da bodo prišli k njim na proizvodno delo srednješolci?

IGOR KLOPČIČ: Organizirali smo se tako, da smo obiskali tiste delovne organizacije, v katerih je prišlo do posameznih problemov.

JANEZ SUHADOLNIK: Zanima me, kako naj občinska konferenca ve, kje so težave, če jim to ne sporočimo niti mi iz združenega dela niti srednješolci. Nasploh dajemo mladi iz osnovnih organizacij ZSMS premalo predlogov občinski konferenci in jo tako sami silimo v forumsko delo. Pogosto pripravljamo delovne načrte na podlagi programskih načrtov občinske konference, namesto da bi bilo ravno obratno.

Naloga ZSMS ni, da vpelje le izbrani del mladine, ampak široko množico v sistem samoupravne demokracije. Ne sme in ne more biti organizacija tistih, ki so »poklicani«, da delajo z mladino, ampak mora biti ravno množična organizacija mladih. Svojo dejavnost mora organizirati tako, da se skozi njo na najširši socialistični osnovi – pripadnosti boju za socialistično samoupravljanje – izražajo in uveljavljajo vsi specifični in raznovrstni interesi mlade generacije, ne glede na svetovnonazorske razlike, družbeni položaj in idejnoteoretsko naravnost mladega človeka. Toda ob tem, ko smo formalno zagotovili uveljavljanje in usklajevanje raznovrstnih in tudi različnih interesov znotraj in med družbenimi organizacijami, društvi in oblikami združevanja mladih, smo v ZSMS omogočili le malo resničnega uveljavljanja različnih in celo nasprotujočih si interesov mladih. Po eni strani se je krepila samostojnost in enakopravnost združevanja mladih v družbenih organizacijah in društvi, kar je prav, po drugi strani pa se ti interesi niso uveljavili znotraj organizacij kot celote. ZSMS je zato posegla zdaj na to, zdaj na ono področje organiziranja in življenja mladih, ni pa uspela množično mobilizirati mladih na skupnih problemih.

(Iz osnutka programskih usmeritev za 11. kongres ZSMS)

Kakšna pa je vloga mladinske organizacije na šoli?

ŽENJA LEILER: Pri nas se pogovarjamo o problemih v razredu na šolski skupnosti, mladinska organizacija pa »skrbi« za razne prireditve, organizira ples, obvešča. Obe organizaciji pa sodelujeta. Tako smo na primer sodelovali pri sprejemu statuta in takrat, ko smo v svet šole volili delegate dija-

ke. Predstavniki mladincev sodelujejo tudi na konferencah, res pa je, da šepa obveščanje o sklepih, ki so bili tam sprejeti.

V Portorožu, na seminarju naše občinske konference ZSMS, smo sklenili, naj bi vsa poročila s konferenc prišla v oddelčne skupnosti. Vsak mladinec na šoli bi moral po mojem mnenju imeti vpogled v vse, kar se je dogajalo na sestanku, kjer so bili navzoči tovariši, ki jih je sam izvolil.

VANJA GRAD: Naša šolska mladinska organizacija dobro dela. Sklenili smo pomagati tistim, ki se teže učijo, da bomo proučili sistem ocenjevanja in podobno. Sami smo sestavili vprašalnik o profesorjih, o njihovem delu in o tem, kako se razred do njih obnaša.

Kako pa v vaših okoljih poteka obveščanje, saj vemo, da je za slabo odločanje marsikdaj kriv kratek stik pri obveščanju?

VANJA GRAD: Na šoli za farmacijo in zdravstvo imamo glasilo, v katerem je pol prostora namenjenega literaturi (pesmim in prozi), drugo polovico glasila pa sestavljajo razna poročila s krožkov, vesti o dogajanjih na šoli in zunaj nje.

ŽENJA LEILER: Pri nas na gimnaziji Vide Janežič, imamo poseben bilten in posebej izdajamo naše literarno glasilo.

TONE KASTELIC: Pri obveščanju je pomembno, in to še posebej velja za nas mlade, da je najboljše neposredna, osebna informacija. Pisana vabila za sestanke sama po sebi ne pomenijo nič. Najbolje je, če greš k vsakemu posameznemu mladincu, ga povabiš na sestanek in mu obenem daš še pisмено vabilo z dnevnim redom.

Pravimo, da je med delegati in v samoupravnih organih premalo mladih. Če pa že so, jih je premalo slišati.

TONE KASTELIC: Če hočeš o nečem razpravljati, moraš o tem tudi kaj vedeti. Mi pa smo z vsem le premalo seznanjeni. Večino analiz opravljajo strokovne službe, vsi pa njihovih analiz ne razumemo.

IGOR KLOPČIČ: Pri aktivnosti mladih tako v delegatskem sistemu kot tudi znotraj mladinske organizacije bi rad opozoril na razliko med šolami in delovnimi organizacijami. V osnovnih organizacijah ZSMS v organizacijah združenega dela je precej mladincev starih že 27 let. Večina ima že družine in ponavadi popolnoma drugačne probleme kot tisti, ki so deset let mlajši in

samski. Še vedno pa so nekateri skupni problemi, o katerih bi se morali pogovoriti vsi: stanovanjska vprašanja, napredovanje na delovnem mestu, socialna varnost in podobno.

Ali ste morda mladinci v združenem delu že kdaj dosegli, da vam je s svojimi stališči uspelo spremeniti ali dopolniti kakšen člen ali pa cel samoupravni akt v delovni organizaciji?

JANEZ SUHADOLNIK: To le takrat, kadar se je nek posameznik, ki dela tudi v osnovni organizaciji ZSMS, osebno zavzel za kakšen problem in ga je tudi temeljito proučil. Več pa ne, saj so aktivni le trije mladinci. Delo bi si morali vedno razdeliti, zaradi neaktivnosti pa pade vse delo na pleča enega ali treh mladincev.

IGOR KLOPČIČ: Mladinska organizacija ne bo enakopravna z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami toliko časa, dokler ne bo imela svojih stališč, in šele potem, ko se bodo v skupnem dogovarjanju kresala mnenja, ko bomo ustvarili dialog, šele takrat bomo postali enakopraven sodelovnik. Zdaj pa smo po načinu dela še vedno preveč podobni drugim družbenopolitičnim organizacijam. Pogosto vidimo, da se pri delu teh organizacij pojavljajo napake, mi pa, namesto da bi bili drugačni, te napake od njih celo prevzemamo.

Kadar analiziramo delo osnovnih organizacij ZSMS v večjih mestih, kot je Ljubljana, vidimo, da ponavadi najslabše delajo prav osnovne organizacije v krajevnih skupnostih. Mladi v njih niso tako povezani, kot v šoli ali pri delu in zato tudi nimajo dovolj skupnih interesov. Na Vodmatu teh težav nimate.

TOMAŽ RAVNIKAR: Naša osnovna organizacija ZSMS na Vodmatu res dobro dela. To pa zato, ker smo malo bolj oddaljeni od središča mesta in se mladi zato ne porazgubimo po lokalnih. Imamo dobre delovne razmere, pa tudi veliko športno igrišče (100 × 200 metrov), kjer se vsak dan zbiramo. Nekateri pridejo po končani šoli, drugi po končanem delovnem dnevu, tretji s predavanjem. Poznamo se že od malega, večina pa je starih od 18 do 22 let.

Ponekod lahko na primer oblikujejo predstava mladinske organizacije v krajevnih skupnostih s štirimi mladinci, nas pa je v predsedstvu 16, imamo 6 komisij, svoj časopis, itd. Mladinska organizacija je na Vodmatu v bistvu najbolj glasna sila. Za letos na primer načrtujemo okoli 50 akcij in od teh jih bomo zagotovo večino tudi izpeljali, tako kot smo jih tudi prejšnja leta. Za dan mladosti, 25. maj, bo osrednja proslava v naši občini prav v naši krajevni skupnosti. Sicer pa se pri nas vsak dan nekaj dogaja. Pripravljamo ekskurzijo v Srbijo, organiziramo predavanja, pogovore, tekmovanja. Tako delamo v naši KS že 15 let. Res je, da zadnja leta nekoliko bolj zavzeto, ampak sedanje dobro delo brez dvoma temelji na prejšnji aktivnosti.

Kaj bi svetovali vašim vrstnikom iz drugih krajevnih skupnosti, da bi v svoje osnovne organizacije pritegnili kar največ mladih?

TOMAŽ KOSEC: Nas mlade je najlažje navdušiti s športom.

TOMAŽ RAVNIKAR: Mi imamo srečo, ker imamo veliko igrišče, na katerem igramo košarko, odbojko, mali nogomet... Poleti se nas tam zbere tudi več kot 100 mladih iz naše krajevnne skupnosti, kjer je vseh mladih 450. Svetovati pa je težko. Vsak mora vedeti, za kaj se zanimajo mladi v njegovem okolju. Pri nas je lažje, ker imamo že tradicijo in nam delo ne more več naenkrat zamreti.

Pogovarjali sta se **LUČKA ŠPAT** in **JANJA KLASINC**, ki je gradivo tudi pripravila za objavo.

«Izvolimo dobre mladince, potem se pa spremenijo». Udeleženci pogovora so sročeno spregovorili o vrsti tem.